

ปัจจัยเชิงสาเหตุและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ
การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0*
THE INFLUENCE OF CAUSAL AND GUIDELINES EFFICIENCY IN THE
ADMINISTRATION PRACTICE OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN THE AGE OF THAILAND 4.0

พจมาลย์ ปทุมบริสุทธ์

Potjamal Pathumborisut

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: touch_life@outlook.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 2) เพื่อศึกษา แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการ วิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัด กทม. ที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อย กว่า 1 ปี จำนวน 360 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยใช้หลักเกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 21 คน ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัด กทม. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า เป็นการยอมรับ ส่วนภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และ หลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีเพียงปัจจัยทางการเมืองและ หลักธรรมาภิบาล ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ส่วนภาวะผู้นำและการ บริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่มีอิทธิพล

* Received 10 December 2020; Revised 18 February 2021; Accepted 19 February 2021

ทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ดังนั้น ทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน และ 2) ค้นพบ 5 แนวทางแก้ไขในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ประสิทธิภาพการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

The Objectives of this research article were to study 1) to examine the causal model of leadership Strategic management Political factors and principles of governance influencing the administrative efficiency of school administrators in Thailand 4.0 2) To study ways to increase the management efficiency of school administrators in Thailand 4.0. This mixed method research combining quantitative and qualitative methods. For the quantitative research part, the sample consisted of 360 teachers who had at least one year of teaching experience and worked in schools in the Krungthon North Group, Bangkok Metropolitan Administration. They were selected via stratified sampling. Data were collected with the use of a questionnaire and analyzed with a structural equation model. As for the qualitative research component, in-depth interviews were conducted with 21 key informants including educational institution administrators and deputy directors of schools in the Krungthon North Group which were under the supervision of Bangkok Metropolitan Administration. They were selected by purposive sampling. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. Find relationships between factors with a structural equation model. The research findings showed that: 1) To examine the causal model of leadership Strategic management Political factors and principles of good governance It is related to the administrative efficiency of the school administrators. In Thailand in the 4.0 , the results of data analysis showed that There are only political factors and good governance principles. That have direct influence on management efficiency division of strategic Leadership and Management There is no direct influence on management efficiency. But indirectly influences management efficiency, so every variable has an influence on management efficiency.; and 2) Discover 5 solutions to the administration of educational institution administrators in Thailand in age 4.0.

Keywords: The Influence of Clausal, Management Efficiency, Educational Institution Administrators, Thailand 4.0

บทนำ

“ไทยแลนด์ 4.0” โมเดลใหม่ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value - Based Economy) เพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (ชัยศักดิ์ ศุภระกาญจน์, 2561) ซึ่งกว่าจะมาเป็น Thailand 4.0 ก็ต้องผ่าน 1.0, 2.0, 3.0 มาก่อนตามลำดับ ไทยแลนด์ 1.0 เป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเกษตรเป็นหลัก โดยในปี พ.ศ. 2504 เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก เน้นให้ประชาชนรู้จักประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม การจัดการศึกษาในยุคนี้เป็นการสอนแบบครูเป็นผู้ให้นักเรียนเป็นผู้รับเน้นการท่องจำ ตำราไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน การสอนของครูเน้นการบรรยายหลักสูตรเป็นแบบเน้นรายวิชา ไทยแลนด์ 2.0 มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบา เริ่มจาก พ.ศ. 2521 ส่วนการศึกษาจะเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิรูปจิตสำนึกแห่งการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูจะเป็นโค้ชและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ไทยแลนด์ 3.0 เข้าสู่อุตสาหกรรมที่มี ความซับซ้อนมากขึ้นจาก พ.ศ. 2551 เป็นยุคที่มีชาวต่างชาติมาลงทุนอย่างหลากหลายมีการเปิดนิคมอุตสาหกรรมมากมาย ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น มีการจ้างงานในประเทศมากขึ้น แต่รายได้ของคนส่วนใหญ่ยังตกอยู่ในรายได้ปานกลาง มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดขึ้น การจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 3.0 เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนและสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนหรือเรียกได้ว่าครูเป็นผู้จัดการเรียนยุค 4.0 เรียนรู้แก่ผู้เรียนหลักสูตรจะมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ความเจริญก้าวหน้ายุคโลกาภิวัตน์ ไทยแลนด์ 4.0 เป็นโมเดลใหม่ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทยที่มุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value - Based Economy)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าเพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางดังที่กล่าว การจัดการศึกษาในยุคนี้จึงต้องมุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้น เด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ใช้เข้าถึงนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ๆ และการเรียนรู้ต้องเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น (Problem Based Learning) จึงจะสามารถเรียกได้ว่าเป็น “การศึกษา 4.0”และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า บุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุก ๆ ระดับของสังคม

โดยเฉพาะผู้นำองค์กร ผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการอยู่รอดขององค์กร นอกจากนี้ผู้นำมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการทุกระดับในองค์กร มีการยอมรับกันว่าความสำเร็จขององค์กรหรือประสิทธิผลส่วนหนึ่งมาจากผู้นำองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำ (Leadership) สัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานและภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากผู้นำมีความสำคัญที่การนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (Moorhead G, & Griffin R., 1995) สอดคล้องกับแนวคิดของ กัลยารัตน์ เมธีวรวงศ์ กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตน ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น การปฏิรูปการศึกษาในอนาคตจะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ฐานข้อมูล สื่อ แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่แสวงหาความรู้เพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำมาสู่การพัฒนาประเทศ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวมจัดระบบและใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่ รวมถึงต้องทราบกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล รับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตน เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารควรดำเนินการโดยใช้อำนาจบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และจะต้องจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง แม้ผู้บริหารจะมีอำนาจอิสระในการบริหารและตัดสินใจก็ตาม แต่อำนาจอิสระนั้นมีใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุมตรวจสอบ นำไปสู่การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 (กัลยารัตน์ เมธีวรวงศ์, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0
2. เพื่อศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณมีประชากร ประกอบไปด้วยครู และผู้บริหารของสถานศึกษาในกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี จากโรงเรียนทั้งหมดที่เก็บข้อมูลคือจำนวน 91 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้นมี 1,846 คน (รายงาน

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร, 2561) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้หลักเกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต ได้จำนวน 360 คน ตามแนวคิดของไคลน์ (Kline, R. B., 2005) ใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และในส่วนท้ายของเครื่องมือจะเป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบเขียนข้อคิดเห็นโดยอิสระ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด และทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หรือความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาคด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าเฉลี่ยรวม 0.987 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548) มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 18 ตัวแปรประกอบไปด้วย 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategy, STR) ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (Leadership, LEA) ประกอบด้วย สร้างแรงบันดาลใจ (inspire, INS) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary, VIS) และแบบอย่างที่ดี (Good Model, GM) 2) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors, PF) ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (Leadership, LEA) ประกอบด้วย สร้างแรงบันดาลใจ (Inspire, INS) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary, VIS) แบบอย่างที่ดี (Good Model, GM) และการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategy, STR) ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture, OC) นโยบายที่ดี (Policy, POL) และความทันสมัย (Modernization, MOD) 3) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance, GG) ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (Leadership, LEA) ประกอบด้วย สร้างแรงบันดาลใจ (Inspire, INS) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary, VIS) และแบบอย่างที่ดี (Good model, GM) 4) การบริหารงาน (Administration, ADM) ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ (Leadership, LEA) ประกอบด้วย สร้างแรงบันดาลใจ (Inspire, INS) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary, VIS) แบบอย่างที่ดี (Good model, GM) การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategy, STR) ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การ (Organizational Culture, OC) นโยบายที่ดี (Policy, POL) ความทันสมัย (Modernization, MOD) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors, PF) ประกอบด้วย ความมั่นคง (Security, SEC) งบประมาณ (Budgeting, BUD) หลักนิติธรรม (Rule of Law, ROL) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance, GG) ประกอบด้วย หลักประสิทธิผล (Effectiveness, EFFE) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency, EFFI) และหลักการรับผิดชอบ (Accountability, ACC) และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ คำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 21 คน ประกอบด้วย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 12 คน และ รองผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี

สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 9 คน เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ทำการตรวจสอบความถูกต้องความควบคุมเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของแต่ละปัจจัย เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและปรับแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั้งหมดที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวมเพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณและหาความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล ในประเทศไทยยุค 4.0

สมมติฐาน

ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0

ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร พบว่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ ที่ทำการศึกษา มีค่าอยู่ระหว่าง 4.609 - 4.795 สำหรับตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ งบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.609 สำหรับตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.795 และพบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ที่ทำการศึกษาทุกตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของการกระจายของข้อมูล ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ทำการศึกษา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.401 - 0.621 สำหรับตัวแปรสังเกตได้ที่มี การกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมองค์กร มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.401 สำหรับตัวแปรสังเกตได้ที่มีการกระจายของข้อมูลมากที่สุด คือ งบประมาณ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.621

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในรูปคะแนนมาตรฐานของภาวะผู้นำการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 ขององค์ประกอบตัวแปรสังเกตดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในรูปคะแนนมาตรฐานของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0

องค์ประกอบ	ตัวแปรสังเกต	น้ำหนักองค์ประกอบ			ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (R ²)
		Loading	SE	t-value	
ภาวะผู้นำ					
	สร้างแรงบันดาลใจ	0.89	0.02	20.43**	0.80
	การมีวิสัยทัศน์	0.96	0.02	23.16**	0.92
	แบบอย่างที่ดี	0.83	0.02	18.75**	0.70
การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์					
	วัฒนธรรมองค์การ	0.78	0.02	17.50**	0.62
	นโยบายที่ดี	0.84	0.02	19.08**	0.70
	ความทันสมัย	0.88	0.02	20.44**	0.77
ปัจจัยทางการเมือง					
	ความมั่นคง	0.99	0.02	25.02**	0.98
	งบประมาณ	0.80	0.03	18.42**	0.64
	หลักนิติธรรม	0.82	0.02	18.43**	0.68
หลักธรรมาภิบาล					
	หลักประสิทธิผล	0.86	0.02	18.72**	0.74
	หลักประสิทธิภาพ	0.97	0.02	21.87**	0.94
	หลักการรับผิดชอบ	0.97	0.02	21.63**	0.95
ประสิทธิภาพการบริหารงาน					
	แผนการดำเนินการ	0.99	0.02	26.11**	0.99
	การจัดการ	0.91	0.02	22.39**	0.83

แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนความผันแปรระหว่างตัวแปรสังเกตกับองค์ประกอบรวม (Communalities)

ภาวะผู้นำ พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.83 - 0.96 การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.78 - 0.88 ปัจจัยทางการเมือง พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.80 - 0.99 หลักธรรมาภิบาล พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.86 - 0.97 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่า ตัวแปรที่ศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.91 - 0.99 ซึ่งทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากผลการวิเคราะห์

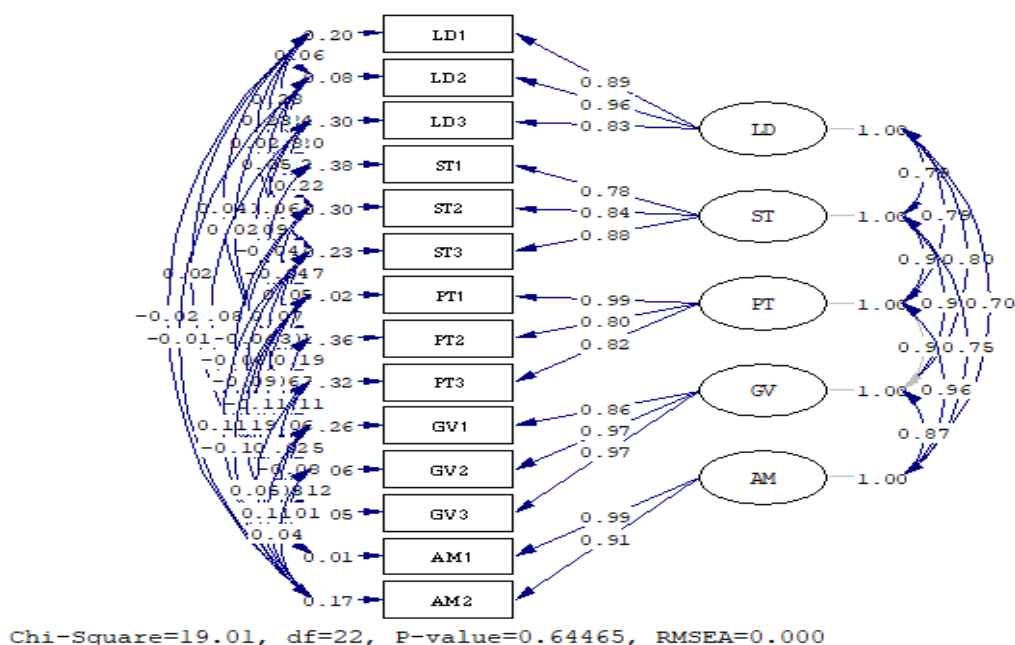
โมเดลการวัดของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบพหุองค์ประกอบสำหรับตัวแปรทั้ง 5 กลุ่มพบว่า โมเดลทั้ง 5 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเป็นการตรวจสอบและยืนยันโมเดลทั้ง 5 ว่ามีความเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงจำแนกของตัวแปรแฝงและยืนยันว่าองค์ประกอบที่ใช้วัดปัจจัยทั้ง 5 มิติมีความเป็นอิสระต่อกัน โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงของโมเดล 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง		
	Correlation	SE	t-value
ภาวะผู้นำ-การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์	0.79	0.03	24.67**
ภาวะผู้นำ-ปัจจัยทางการเมือง	0.79	0.03	29.86**
ภาวะผู้นำ-หลักธรรมาภิบาล	0.80	0.02	32.59**
ภาวะผู้นำ-ประสิทธิภาพการบริหารงาน	0.70	0.03	24.84**
การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์-ปัจจัยทางการเมือง	0.91	0.02	43.90**
การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์-หลักธรรมาภิบาล	0.93	0.02	47.04**
การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์-ประสิทธิภาพการบริหารงาน	0.75	0.03	27.85**
ปัจจัยทางการเมือง-หลักธรรมาภิบาล	0.95	-	-
ปัจจัยทางการเมือง-ประสิทธิภาพการบริหารงาน	0.96	0.02	44.46**
หลักธรรมาภิบาล-ประสิทธิภาพการบริหารงาน	0.87	0.02	43.19**

ตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่า GFI, AGFI และ CFI มีค่ามากกว่า 0.90 นั่นคือ 1.00, 0.97 และ 1.00 ตามลำดับ และค่า RMSEA และค่า SRMR มีค่าเท่ากับ 0.000 และ 0.010 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 ในส่วนค่าไคสแควร์พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ ซึ่งค่าที่พิจารณาต้องมีค่าน้อยกว่า 2.00 (Shumacker & Lomax, 2010) พบว่า มีค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ เท่ากับ 0.74 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องต่าง ๆ จึงสนับสนุนข้อสรุปที่ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0

ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 พบว่า

1. ภาวะผู้นำ มีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ และหลักธรรมาภิบาล มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.90 และ 0.25 ตามลำดับ นอกจากนี้ ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยทางการเมือง ประสิทธิภาพการบริหารงาน และหลักธรรมาภิบาล มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.70, 0.69 และ 0.49 ตามลำดับ

2. การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยทางการเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.78 นอกจากนี้ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน และหลักธรรมาภิบาล มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.63 และ 0.55 ตามลำดับ

3. ปัจจัยทางการเมือง มีอิทธิพลทางตรงต่อหลักธรรมาภิบาล และประสิทธิภาพการทำงาน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.70 และ 0.47 ตามลำดับ นอกจากนี้ ปัจจัยทางการเมือง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.34

4. หลักธรรมาภิบาล มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.48

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 อยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าเป็นการยอมรับ 2) ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีเพียงปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ส่วนภาวะผู้นำและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ดังนั้น ทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า

แนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0 ในภาพรวมต้องแก้ไขการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้านดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขับเคลื่อนให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งการบริหารงานที่มีความราบรื่นและต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน และมีการใช้หลักและแนวคิดทางศาสนาร่วมใช้ในการบริหารด้วย และสำหรับความท้าทายของภาวะผู้นำในประเทศไทยยุค 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและมีการปรับปรุงองค์กรอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน

2. ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นปัจจัยที่สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานตามนโยบาย นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จขององค์กร เป็นการทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ก่อให้เกิดการวางแผน นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการบริหารงานที่มีความราบรื่นและต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้เป็นไปตามวัฒนธรรมองค์กร นโยบาย และความทันสมัย จึงจะสามารถพัฒนาและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยยุค 4.0 ได้

3. ด้านปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่ งบประมาณจะมีผลมากที่สุด ซึ่งงบประมาณที่ได้ไม่เท่ากันไปตามขนาดโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณ จึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงาน รวมทั้งการยึดหลักความถูกต้องด้วย

4. ด้านหลักธรรมาภิบาล โดยหลัก ธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารงานที่บรรลุลักษณะประสงค์เป้าหมาย ส่งผลไปยังการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและมีความคุ้มค่า รวมทั้งมีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันด้วย โดยการบริหารรูปแบบนี้ช่วยให้เกิดการติดตามผลการดำเนินงานและมี การพัฒนาปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การ ควรมีการใช้เทคนิคในการบริหารงานที่เหมาะสมกับองค์การ ใส่ใจปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรม รวมทั้งปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กรอบกฎหมายเดียวกัน

5. ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน ว่ามีปัจจัยต่าง ๆ มากมายส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ หลักธรรมาภิบาล เป็นต้น จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน และจากสภาพปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบกับปัญหา ซึ่งเกิดจากความขาดแคลนด้านทรัพยากรและปัญหาสังคม จึงจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องหาวิธีการบริหารงานที่มีความชัดเจนทั้งในแง่การวางแผน การจัดการ การนำองค์การ และการควบคุม เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวิจัย ตามข้อค้นพบข้อ 1 และข้อ 2 ยังมีสิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 นั่นคือ การมีคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นเครื่องควบคุมและการปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 ตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0

จากผลการวิจัย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีเพียงปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ส่วนภาวะผู้นำและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ดังนั้น ทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ภาวะผู้นำไม่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่งผ่านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง หรือหลักธรรมาภิบาล จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็น

ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดี อาจไม่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ในแง่ของการวางแผนการดำเนินการ และการจัดการ แต่ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อาจทำให้เกิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ นั่นคือ เกิดวัฒนธรรมองค์การที่ดี สร้างนโยบายที่ดี และในยุคไทยแลนด์ 4.0 ก็อาจมีวิสัยทัศน์ที่เป็นสมัยใหม่มากขึ้น หรืออาจทำให้เกิดความมั่นคง สามารถจัดการงบประมาณ รวมทั้งความถูกต้องในการบริหารจัดการ หรืออาจส่งผลให้เกิดหลักธรรมาภิบาลที่ดีในองค์การ โดยคำนึงถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการรับผิดชอบต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ ทำให้เกิดกระบวนการบริหารที่คำนึงถึงผลสำเร็จและความคุ้มค่าขององค์การ โดยสิ่งเหล่านี้จะช่วยผลักดันให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญเกียรติ กุลสอน และคณะ ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งผ่านปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ปัจจัยด้านสมรรถนะโรงเรียน และปัจจัยด้านการวางแผน ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ที่สำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการที่นำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ไม่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่งผ่านปัจจัยทางการเมือง และ/หรือหลักธรรมาภิบาล จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทั้งการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่เหมาะสม มีการสร้างนโยบายที่ดี และมีความทันสมัย จะส่งผลให้เกิดปัจจัยทางการเมือง เกิดความมั่นคงในองค์การ จัดสรรงบประมาณได้ดีไม่ซ้ำซ้อน และเกิดการยึดหลักความถูกต้อง หรือส่งผลให้เกิดหลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยคำนึงถึงประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และการรับผิดชอบต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ทำให้เกิดกระบวนการบริหารที่คำนึงถึงผลสำเร็จและความคุ้มค่าขององค์การ โดยสิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้เกิดการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลที่ดีต่อความสำเร็จขององค์การ (จรูญเกียรติ กุลสอน และคณะ, 2559) โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phusalux, Buatama & Fongsuwan ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง พบว่า การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารจัดการสมัยใหม่ (Phusalux, Buatama and Fongsuwan, 2015) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา สงครามศรีและคณะ ศึกษาแบบจำลองความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และผลการปฏิบัติงานของสถาบันอาชีวศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงาน โดยผ่านประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น จึงมีหลักฐานสนับสนุนมากพอว่า การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน

ปัจจัยทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยทางการเมือง ทั้งองค์กรมีความมั่นคง มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม และมีการใช้หลักนิติธรรมในการบริหารงาน จะส่งผลให้เกิดการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุภัทรา สงครามศรี และคณะ, 2559) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดาขวัญ ถิ่นวงศ์แดง และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยทางการเมืองการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ เงิน หรืองบประมาณ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร นั่นคือ ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษามีความมั่นคงภายในสถานศึกษา มีระบบตรวจสอบภายใน มีการใช้งบประมาณที่โปร่งใส ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงานมากขึ้น นอกจากนี้ (จินดาขวัญ ถิ่นวงศ์แดง และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ, 2561) ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรัตน์ สิทธิสมจินต์, และคณะ ศึกษาอิทธิพลของการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมที่มีต่อผลการปฏิบัติงานโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า การจัดการทรัพยากรมีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ทั้งวิชาการ งบประมาณ บุคคล และงานทั่วไป ดังนั้น จึงมีหลักฐานสนับสนุนมากพอว่า ปัจจัยทางการเมือง มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน หลักธรรมาภิบาลส่งผลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน จากผลการวิจัยดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทางด้านสถานศึกษา ทั้งหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการรับผิดชอบ มีการบริหารงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน มีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สามารถใช้ทรัพยากรด้านต้นทุน แรงงาน และเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีวิธีบริหารจัดการที่ทำให้สถานศึกษาประหยัดต้นทุนและเกิดความคุ้มค่า รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ การกระทำสิ่งเหล่านี้ ช่วยให้เกิดการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (จันทรัตน์ สิทธิสมจินต์ และคณะ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิธาน กมลเศษ และคณะ ศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลักธรรมาภิบาลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 88.5 (ปณิธาน กมลเศษ และคณะ, 2560)

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0

สำหรับแนวทางการแก้ไขในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดแนวทางการแก้ไขในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในประเทศไทยยุค 4.0 พบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขับเคลื่อนให้องค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งการบริหารงานที่มีความราบรื่นและต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดี

ระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน และมีการใช้หลักและแนวคิดทางศาสนาร่วมใช้ในการบริหารด้วย และสำหรับความท้าทายของภาวะผู้นำในประเทศไทยยุค 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวและมีการปรับปรุงองค์กรอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 (ปทุมรัตน์ เถียรประภากุล, 2561) กล่าวว่า ผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพพร้อมรับกับความท้าทายและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคการศึกษา 4.0 เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจแล้ว ยังเป็นจุดเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานแล้ว จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงนโยบาย สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในการพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานภายใต้ความไว้วางใจ ความร่วมมือ ความเชื่อมั่น ความศรัทธาในตัวผู้นำ อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานบริหารงานในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

2) ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นปัจจัยที่สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานตามนโยบาย นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จขององค์กร เป็นการทำความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ก่อให้เกิดการวางแผน นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการบริหารงานที่มีความราบรื่นและต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้เป็นไปตามวัฒนธรรมองค์กร นโยบาย และความทันสมัย จึงจะสามารถพัฒนาและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยยุค 4.0 ได้ ซึ่งเป็นไปตามจันทิมา บุญอนันต์วงศ์ และคณะ ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการเชิง กลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการจัดทำกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่กำหนดอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ด้วยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคการศึกษา 4.0 รวมทั้งต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน 3) ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่งบประมาณจะมีผลมากที่สุด ซึ่งงบประมาณที่ได้ไม่เท่ากันไปตามขนาดโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณ จึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารงาน รวมทั้งการยึดหลักความถูกต้องด้วย (จันทิมา บุญอนันต์วงศ์, 2560) ดังที่ สุพจน์ นันทะเทศ และคณะ ได้ศึกษาและค้นพบแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาควรวិเคราะห์ทิศทางและกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ควรรักษาหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดสรรงบประมาณตาม

กรอบวงเงินที่ได้รับ ควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ควรจัดหารายได้ ผลประโยชน์ มีการตรวจสอบความถูกต้องของงบประมาณ รวมทั้งจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติการใช้งบประมาณ

4) ด้านหลักธรรมาภิบาล โดยหลัก ธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารงานที่บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย ส่งผลไปยังการดำเนินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและมีความคุ้มค่า รวมทั้งมีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันด้วย โดยการบริหารรูปแบบนี้ช่วยให้เกิดการติดตามผลการดำเนินงาน และมีการพัฒนาปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร ควรมีการใช้เทคนิคในการบริหารงานที่เหมาะสมกับองค์กร ใส่ใจปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาคด้วยความเป็นธรรม รวมทั้งปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ภายใต้กรอบกฎหมายเดียวกัน (สุพจน์ นันทะเทศ และคณะ, 2016) ดังที่ สกาวเดือน พิมพิศาล และคณะ กล่าวว่า ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้องค์การสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างประสบผลสำเร็จ ภายใต้สภาวะของการเปลี่ยนแปลง นั่นคือ หลักธรรมาภิบาล ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจในการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาองค์กรในสถานศึกษาอย่างมีอาชีพ ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภายในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ และประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรอย่างคุ้มค่า ทั้งการบริหารงาน บริหารคน และบริหารตนเอง รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วยความสุจริต ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการบริหารองค์กรอย่างต่อเนื่อง

5) ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน ว่ามีปัจจัยต่าง ๆ มากมายส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ หลักธรรมาภิบาล เป็นต้น จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน และจากสภาพปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบกับปัญหา ซึ่งเกิดจากความขาดแคลนด้านทรัพยากรและปัญหาสังคม จึงจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องหาวิธีการบริหารงานที่มีความชัดเจน ทั้งในแง่การวางแผน การจัดการ การนำองค์การ และการควบคุม เป็นต้น (สกาวเดือน พิมพิศาล และคณะ, 2558) แนวคิดของสุกัญญา รอดระกำ กล่าวว่า การบริหารการศึกษาตามแนวทางนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารการศึกษา เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้เชื่อมนโยบายกับการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่ดีแล้วต้องมีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นนักคิด นักพัฒนา มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง บริหารงานแบบประชาธิปไตย ได้รับความ

คิดเห็นของผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา กับบุคลากรในองค์กร และพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้นวัตกรรมใหม่ คำนึงถึงการบรรลุผลในวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเป็นหลัก (สุกัญญา รอดระกำ, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 ค้นพบ แนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิ ภาพดังนี้ 1)ด้านภาวะผู้นำการบริหารงานที่มีความราบรื่นและต่อเนื่อง จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน และมีการใช้หลักและแนวคิดทางศาสนามาร่วมใช้ในการบริหารด้วย 2) ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ สามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานตามนโยบาย นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จขององค์กร พัฒนาและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยยุค 4.0 3) ด้านปัจจัยทางการเมือง มีผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดสรรงบประมาณ ควรยึดหลักความถูกต้อง 4)ด้านหลักธรรมาภิบาล โดยหลัก เป็นการบริหารงานที่บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย มีความคุ้มค่า รวมทั้งมีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ด้วย โดยการบริหารรูปแบบนี้ช่วยให้เกิดการติดตามผลการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรม รวมทั้งปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กรอบกฎหมายเดียวกัน 5)ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน ว่ามีปัจจัยต่าง ๆ มากมายส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์หลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ยังมีสิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 นั่นคือ การมีคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นเครื่องควบคุมและการปฏิบัติที่ดีที่ถูกต้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปจากการศึกษา 1) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ พบว่า มีเพียงปัจจัยทางการเมืองและหลักธรรมาภิบาล ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงานส่วนภาวะผู้นำและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน ดังนั้น ทุกตัวแปรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน และ 2) แนวทางประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยยุค 4.0 สำหรับแนวทางการแก้ไขในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการบริหารงาน 2) ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านปัจจัยทางการเมือง 4) ด้านหลักธรรมาภิบาล 5) ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านภาวะผู้นำการบริหารงาน

ควรปรับเปลี่ยนและสร้างภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการสร้างผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำ จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการนำไปสู่การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยทางการเมือง และหลักธรรมาภิบาล ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษาจะทำให้เกิดต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานที่ส่งผลต่อบุคคลากร และนักเรียนทั้งทางตรงและอ้อม ด้านหลักธรรมาภิบาลการควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โดยสร้างการมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงาน ทั้งครู และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจ อันเป็นการสร้างความรักความสามัคคีภายในองค์กร/หน่วยงาน เพื่อทำให้เกิดความผูกพันขององค์กร อันเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำครูโรงเรียนมาตรฐานสากล. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณูปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยาเกียรติ กุลสอน และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 11(พิเศษ), 1 - 12.
- จันทร์รัตน์ สิริธสมจินต์ และคณะ. (2557). กลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยสู่องค์การสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารห้องสมุด, 58(1), 1-13.
- จันทิมา บุญอนันต์วงศ์. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(2), 318-333.
- จินดาขวัญ ถิ่นวงษ์แดง และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 8(3), 179-189.
- ชัยศักดิ์ ศุภระกาญจน์. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การในยุค THAILAND 4.0. เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2562 จาก <https://spark.adobe.com/page/YlGxuPO3qkdtE/>

- ปณิธาน กมลเศษ และคณะ. (2560). หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14(65), 125-134.
- ปุ่นตนนท์ เกียรติประภากุล. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. Veridian E-Journal Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(2), 1994 - 2013.
- รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. (2561). เรียกใช้เมื่อ 25 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.bangkok.go.th /bang kokeducation/page/sub/10030>
- สกวเดือน พิมพิศาล และคณะ. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาองค์กร สถาบันการศึกษาภายใต้ธรรมาภิบาล. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 2(1), 37-60.
- สุกัญญา รอดระกำ. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุพจน์ นันทะเทศ และคณะ. (2016). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(61), 225-242.
- สุภัทรา สงครามศรี และคณะ. (2559). แบบจำลองความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกล ยุทธ์ ประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และผลการปฏิบัติงานของสถาบัน อาชีวศึกษา. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี, 10(1), 41 - 64.
- Kline, R. B. (2005). Principle and practice of structural equation modeling. NY: Guilford.
- Moorhead G, & Griffin R. (1995). Organizational Behavior: Managing People and Organizations. Boston: Houghton Mifflin.
- Phusalux, et al. (2015). Structural Equation Modeling of Determinants on Management Effectiveness of Thai Private Vocational College Education. Retrieved 26 August 2020 form <https://www. researchgate.net/scientific-contributions/Urasa-Buatama-2064089908>